

De export van agrarische en minerale producten kan dus niet tot gevolg hebben gehad, dat de economische ontwikkeling der betrokken gebieden werd belemmerd. Integendeel, op deze wijze werden productiefactoren gebruikt, die anders onbenut zouden zijn gebleven, en verkregen de landen opbrengsten in buitenlandse valuta, waarmede de import van noodzakelijke goederen kon worden betaald. Ook thans nog is dat het geval.

Uiteraard betekent een eenzijdige oriëntering op de export van dikwijls weinige producten, dat de conjunctuurgevoeligheid van deze landen, althans wat deze sector van hun economisch leven betreft, bijzonder groot is. Een andere vraag, die in dit verband nog aandacht verdient is, of men ook kan constateren, dat de arme landen onderworpen zijn aan een proces van trendmatige verslechtering van hun ruilvoet met het buitenland. Verschillende auteurs¹¹⁾ zijn deze mening toegedaan, en zij concluderen hieruit, dat de bestaande productiestructuur voor de ontwikkelingslanden zeer onvoordelig is, daar hun via verslechterende ruilvoeten in het internationale handelsverkeer voortdurend gedeelten van hun reële nationale inkomens worden ontnomen ten gunste van de hoog ontwikkelde industrielanden.

Nu blijkt het statistisch materiaal, dat ten bewijze van de trendmatige verslechtering van de ruilvoeten der ontwikkelingslanden wordt aangevoerd, onvoldoende te zijn om de stelling te adstrueren, terwijl de gegeven verklaringen de toets der kritiek niet kunnen doorstaan¹²⁾. Wij gaan te dezer plaatse op dit probleem niet verder in, omdat het eigenlijk nauwelijks relevant is, ondanks de grote aandacht die het heeft verkregen. Immers is voor een land niet het verloop van de ruilvoet als zodanig van belang, maar het volume van de importen, dat per eenheid productiefactoren, aangewend voor de vervaardiging van exportgoederen, kan worden verkregen¹³⁾. Juist door de verbeteringen in de productiviteit bij de productie der exportgoederen, die zich in de loop der jaren in de ontwikkelingslanden heeft voorgedaan, is het alleszins waarschijnlijk, dat zij op deze wijze toenemende voordelen uit hun exporten hebben verkregen¹⁴⁾, afgezien natuurlijk van conjuncturele fluctuaties.

¹¹⁾ Zie voor een uitvoerig overzicht: Higgins, t. a. p. blz. 357—383.

¹²⁾ Zie Meier: t.a.p. blz. 55—63.

¹³⁾ D.w.z. niet de „commodity terms of trade”, maar de „single-factoral terms of trade” zijn van belang.

¹⁴⁾ Meier: t. a. p. blz. 62.